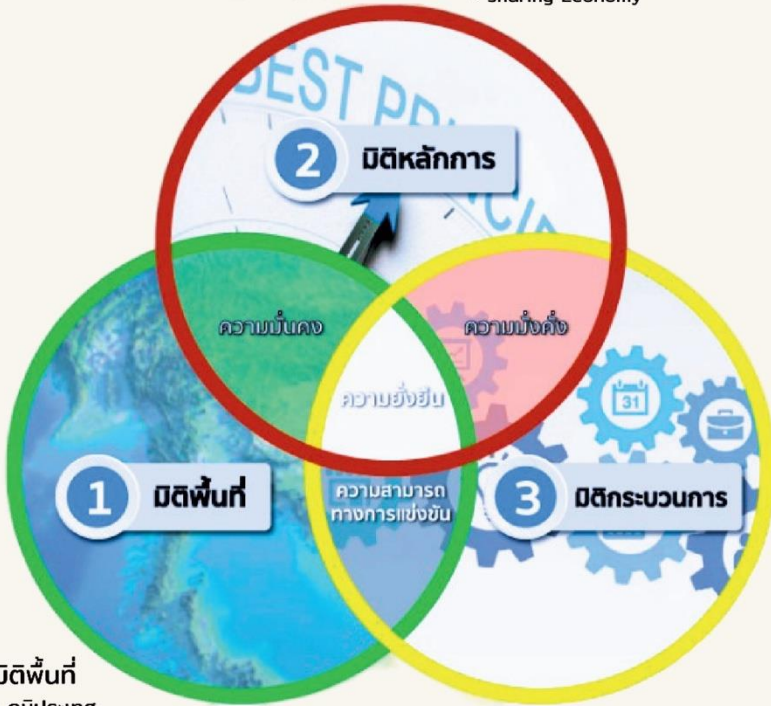

โมเดลการพัฒนาด้านการเกษตร สำหรับเกษตรกรรายย่อย (VRIO Model)

มีติหลักการ

- ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- สร้างเศรษฐกิจจากทรัพยากรในพื้นที่
- เครื่องมือการบริหารจัดการที่ทันสมัย
- Local Economy
- Bio Based Economy
- Circular Economy
- Green Economy
- Knowledge Based Economy
- sharing Economy

มีติพื้นที่

- ภูมิประเทศ
- ภูมิสังคม

มีติกระบวนการ

- VRIO
 - V : คุณค่า => มูลค่า
 - R : ความหายาก
 - I : ลอกเลียนแบบยาก
 - O : การนำมาใช้ประโยชน์
- BMC (โมเดลธุรกิจ)
- ใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศน์ (Ecosystem)
- ใช้ทรัพยากรหมุนเวียน (Circular Economy)
- จัดสัดส่วนรายได้ (Active & Passive)
- สร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- สร้างความสามารถในการเรียนรู้

กองงานพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมปศุสัตว์

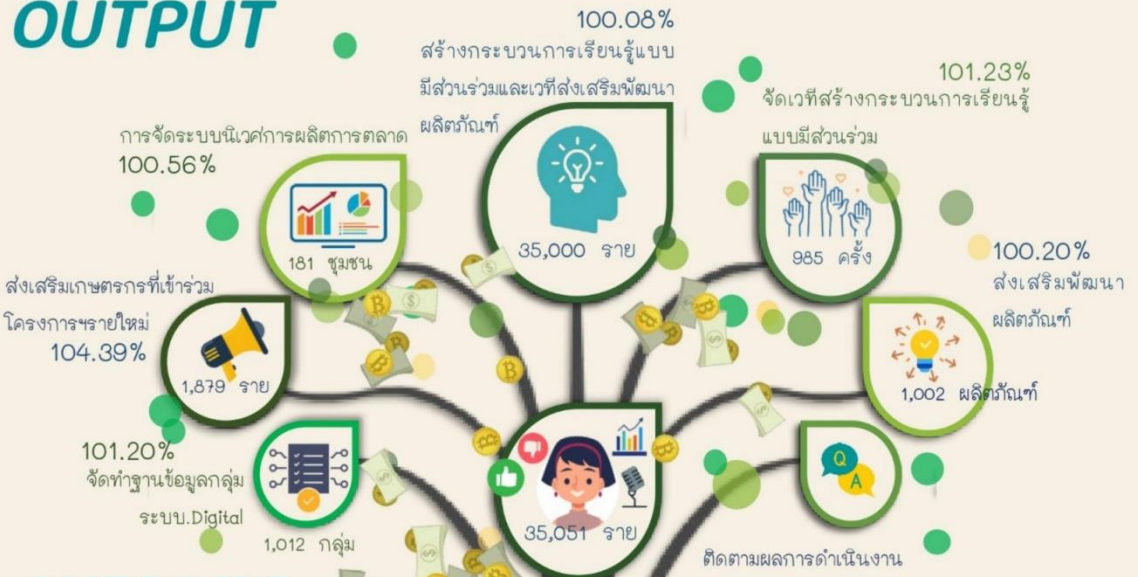
VRIO Product จากเศรษฐกิจรากฐานที่ มั่งคั่ง มั่นคง ยั่งยืน

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (เกษตรทฤษฎีใหม่)

OUTPUT

OUTCOME

IMPACT

ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

ปรับเปลี่ยนทัศนคติ วิธีคิด

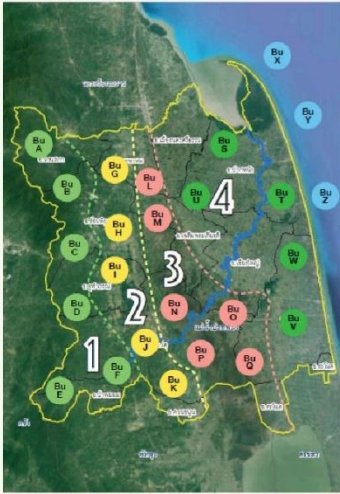
ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ใช้ VRIO model เป็นเครื่องมือ

การบริหารจัดการเครือข่ายธุรกิจ ที่เชื่อมโยงกันในพื้นที่

เขา ป่า นา เล ลุ่มน้ำปากพนัง

- มีหน่วยธุรกิจ (Business Unit) ของเกษตรกรรายย่อยที่ประสบความสำเร็จ จากการใช้กรอบคิด VRIO Model ดำเนินการ
- มีความร่วมมือ เชื่อมโยง เกื้อกูล และบริหารจัดการร่วมกัน ของกลุ่ม BU ประเภทเดียวกันเป็น (Cluster)
- มีความร่วมมือ เชื่อมโยงและร่วมกันบริหารจัดการธุรกิจของกลุ่ม BU ลุ่มน้ำปากพนัง เกิดระบบนิเวศ (Ecosystem) ทางเศรษฐกิจของกลุ่มน้ำปากพนังที่มีความเป็น
 - อัตลักษณ์
 - ระบบเศรษฐกิจฐานรากขนาดใหญ่ที่มีความมั่นคง
 - การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติทั้ง เศรษฐกิจ(Profit)สังคม(People)สิ่งแวดล้อม(Planet)

ชุมชนผู้ผลิตสละสุภาลี
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตทุเรียนน้ำ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตน้ำพริกกุ้งนาใต้
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตมังคุด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตกล้วยตาก
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตข้าวอินทรีย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตผ้าก๊วยตอกเมืองนคร
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตลูกยก
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์บริหารจัดการ เครือข่ายธุรกิจ: VRIO@ระหวัด
(ใช้ VRIO MODEL เป็นแนวทางการพัฒนาธุรกิจ)

ชุมชนผู้ผลิตส้มทับกับสยาม
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตน้ำมันขี้
จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายนิยม คงเมฆ

ชุมชนผู้ผลิตไวน์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตปลาช่อน
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตกระเจ็ด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชุมชนผู้ผลิตปูดำ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

กองงานพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมปศุสัตว์

นิยม คงเมข

ศูนย์บริหารจัดการเครื่อง่าย หน่วยธุรกิจ VRIO

เลขที่ 186 ม.4 ต.วังอ่าง อ.ชะอวด
จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 084-0638634

เมื่อก่อนทำอะไร?
ทำการเกษตรทั่วไป จิตอาสา

เกิดปัญหาอะไร?
พ่อค้าคนกลางที่เข้ามารับซื้อกดราคารามาโดยตลอด

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model
ตามหาทรัพยากรที่มีค่าในพื้นที่ตนเอง และสร้างผลิตภัณฑ์ที่ไม่มี
ใครลอกเลียนแบบได้ จากจุดแข็งในพื้นที่ตัวเอง และเราจะไม่ขาย
ทรัพยากรที่มีค่าให้ใคร เช่น ไม่ขายพันธุ์ปลา ไม่ขายพันธุ์พืช แต่เรา
จะขายเพื่อบริโภคเท่านั้น และสอนให้เกษตรกรที่ต้องการเรียนรู้
กลับไปพัฒนาทรัพยากรในพื้นที่ตนเอง

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

ทำให้ได้พัฒนาเกษตรในพื้นที่ ก่อเกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์ที่ไม่มี
ใครลอกเลียนแบบได้ จากจุดแข็งในพื้นที่ของตนเอง ที่มีความ
หลากหลายชนิดในพื้นที่ ก่อเกิดรายได้เข้าไปในพื้นที่ ลดคู่แข่ง
ทางการค้า นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์บริหารจัดการเครื่อง
่ายหน่วยธุรกิจ VRIO ที่ให้ความรู้และเป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง
เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้แก่เกษตรกรในพื้นที่

ชะอวด ทุผล

มังคุดภูผาสู่หนาที้

ที่อยู่ 96 ม.4 ต.เกาะจันทร์ อ.ชะอวด
จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 081-8042464

เมื่อก่อนทำอะไร?

ชุมชนทำสวนยางสวนปาล์ม
มีรายได้ไม่แน่นอน

เกิดปัญหาอะไร

ยากจน มีรายได้ไม่แน่นอน
คนในชุมชนทอดทิ้งถิ่นฐาน

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

เห็นว่าตัวเองควรกลับมาพัฒนาพื้นที่ และพบว่ามังคุด เป็นที่
ต้องการและมีโอกาส เนื่องจากในพื้นที่นี้มังคุดสามารถออกผลผลิต
นอกฤดูกาล แต่ราคาที่เกษตรกรได้รับต่ำ จึงเริ่มพัฒนาระบบการ
จัดการด้วยการเลือกตลาดที่ให้ราคาสูง และเพิ่มคุณภาพให้เหมาะ
กับที่ตลาดต้องการ ทำให้รายได้เติบโตหลายเท่า และเกษตรกรเริ่ม
ขยายการปลูกมังคุดมากขึ้นจากในกลุ่มเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกมากขึ้น
จาก 600 ไร่ เป็น 800 ไร่ เกิดการสร้างการเติบโตไปด้วยกัน

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

มีรายได้ของกลุ่มเพิ่มจาก 9 ล้าน เพิ่มเป็น 30 ล้าน เฉลี่ย 3 แสน
บาทต่อคน มีปริมาณทรัพยากรมากขึ้น เกิดสังคมการทำธุรกิจ
แบบเกื้อกูลโตไปด้วยกัน มีสุขภาพกายใจที่ดี

ผ้าทอยกดอก เป็นมวง เมืองคอน

มนต์ท่า กันนิดา กลุ่มทอผ้าบ้านเป็นมวง

เลขที่ 105 1 ต.พอนหาด อ.ชะอวด
จ.นครศรีธรรมราช 80180
โทร. 062-2618872

เมื่อก่อนทำอะไร?

ชุมชนมีอาชีพทำนา โดยอาศัยน้ำธรรมชาติ ได้ผลผลิตข้าวปีละ 1 ครั้ง ทำให้ได้ผลผลิตไม่พอ ทำให้แรงงานคนหนุ่มสาวในพื้นที่ก็ออกไปทำงานต่างพื้นที่ ในกลุ่มเครือข่ายผลิตภัณฑ์ที่ทำผลิตภัณฑ์แบบเดิมๆ มีวัตถุดิบอยู่แล้ว แต่ทำให้คนภายในกลุ่มเครือข่ายมีปัญหา

เกิดปัญหาอะไร?

สถานการณ์โควิด ทำให้ขาดรายได้ หมดทั้งทุนและกำไร มองไม่เห็นทางออก เมื่อมาอบรม VRIO ทำให้เห็นจุดแข็งและโอกาสจึงกลับไปรื้อฟื้นธุรกิจผ้าทอยกดอก

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

เริ่มจากกลุ่มลูกค้าเก่าที่เคยซื้อผ้า เมื่อมีรายได้เข้ามาก็ซื้อได้ และออกแบบลายทอที่ลูกค้าต้องการ เนื่องจากด้ายทอมีราคาสูง จึงเริ่มเลี้ยงไหมผลิตเส้นใยเอามาทอผ้าเอง และจัดการไม่ให้เกิดการอะไรเหลือทิ้งเลย ตลอดกระบวนการสาวเส้นใย คือนำมูลของไหมมาทำเป็นปุ๋ยหมัก ส่วนตัวดักแต่นำไปขายเป็นอาหาร ทำให้มีรายได้ใหม่และต้นทุนการผลิตผ้าลดลงมากมีเงินเหลือมากขึ้น

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

มีรายได้เข้ากลุ่มประมาณ 2 แสนต่อเดือน เฉลี่ยประมาณ 2 หมื่นบาทต่อคน ทำให้มีความมั่นคงยั่งยืนในอาชีพมีรายได้จากหลายช่องทาง

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย
VRIO MODEL

พิธีพลีกรรม คองพรหม

กลุ่มสมุนไพรมันชนวนวังอ่าง

ที่อยู่ ม.8 อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 089-2928273

เมื่อก่อนทำอะไร?

ทำยาสมุนไพรมันชนวน โดยใช้น้ำมันชัน และสมุนไพรรักษาในท้องถิ่น

เกิดปัญหาอะไร?

สมุนไพรมันชนวนในการผลิตขาดแคลน เนื่องจากต้นชันไม่ได้เป็นที่สนใจของชุมชน จึงหันมาปลูกพืชเศรษฐกิจอื่นแทน

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

หาพื้นที่เหมาะสมในการปลูกต้นชัน ในพื้นที่วังอ่าง และเริ่มตั้งกลุ่มผู้ปลูกสมุนไพรมันชนวนอีก 20 คน ทำให้มีต้นชันเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่กว่า 200 ต้น และมีการปลูกสมุนไพรร่วมกับทำสวนยางพารา และนำมาปรับปรุงด้านการตลาดที่ตอบโจทย์ลูกค้ามากขึ้น ทำให้มีประแสรายได้ต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐาน มีอย. คนที่ใช้แล้วใช้ซ้ำ และบอกต่อ มีหน้าร้าน และออกบูธ OTOP งานของหน่วยงานต่างๆ

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

ปัจจุบันมีรายได้ 50,000 บาท/เดือน และทำให้สมาชิกกลุ่มเริ่มมีรายได้ใหม่ที่ไม่ต้องออกกลุ่มมีรายได้จากการขายวัตถุดิบ(น้ำมันชัน) มีรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ มีหน้าร้าน และออกบูธ OTOP งานของหน่วยงานต่างๆ

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย
VRIO MODEL

บุญมาก จันทรสูง

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรบางจีหมู่

ที่อยู่ ต.เกาะเกด อ.เชียรใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 093-6283057

เมื่อก่อนทำอะไร?

ทำขุยมะพร้าว ทากมะพร้าว และทำแยมจาก
ดอกกระเจี๊ยบในพื้นที่ จึงทำให้ได้น้ำกระเจี๊ยบ
สกัดนำมาทำเป็นไวน์

เกิดปัญหาอะไร?

ไวน์จากลูกหว้า ผลตอบรับดี ทำให้ขาดแคลนวัตถุดิบ
เนื่องจากลูกหว้าเป็นพืชที่ไม่มีใครสนใจ มีน้อย อยู่ในป่าชื้น

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

ส่งเสริมคนในชุมชนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเครือข่ายด้วยกัน อนุรักษ์ต้นลูกหว้าที่มีอยู่
ตามบ้านในพื้นที่ สื่อสารให้เก็บลูกหว้ามาจำหน่ายให้ และได้รับอนุญาตให้ผลิตสุรา
โดยกรมสรรพสามิต

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

มีรายได้ 50,000 บาท/เดือน และช่วยสร้างรายได้ใหม่ให้ชุมชนจาก
การขายลูกหว้า และผลไม้พื้นถิ่นอื่นของชุมชน เริ่มส่งเสริมให้คนใน
ชุมชนอนุรักษ์ ขยายพันธุ์ลูกหว้า และไม้ผลเฉพาะถิ่นอื่นๆ

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย
VRIO MODEL

ทวี ศรีเกตุ

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทุเรียนน้ำ
บ้านพ่อและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ที่อยู่ 16/1 ม.5 ต.คลองกระเบื้อง อ.ปากพนัง
จ.นครศรีธรรมราช 80370
โทร. 087-885-5670

เมื่อก่อนทำอะไร?
เมื่อก่อนทำฟาร์มปลา พืชล้มลุก
และการเมืองท้องถิ่น

เกิดปัญหาอะไร?
ลงทุนสูงขาดทุน มีหนี้สิน

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

หยุดทำอาชีพเดิม และค้นหาสิ่งที่จะสร้างรายได้ พบว่าทุเรียนเทศ เป็นที่
ต้องการ และเป็นพืชประจำถิ่นที่คนลุ่มน้ำปากพนังมีทุกบ้านใช้เป็นอาหาร
และสมุนไพรรักษาโรค ประกอบกับมีความชอบส่วนตัวจึงเริ่ม เก็บผลผลิต
รวบรวมจากคนในพื้นที่เพื่อนำมาจำหน่ายให้ลูกค้าทั้งผลสด แปรรูป และได้
ผลตอบแทนทางด้านการตลาดที่ดี จึงเริ่มปลูกเอง และส่งเสริมให้คนในพื้นที่
ปลูกและเก็บผลผลิตมาจำหน่าย

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

ปัจจุบันมีรายได้ มากกว่า 800,000 บาท/ปี นอกจากนี้ยังมีกลุ่มเกษตรกร
สนใจพืชชนิดนี้มากขึ้น ทำให้มีการปลูกเพิ่มจากเดิม 600 เป็น 800 ต้น จึงมี
เป้าหมายจะส่งเสริมให้ในปี 2568 ในพื้นที่ต้องมีต้นทุเรียนน้ำถึง 2,000 ต้น

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย
VRIO MODEL

อภัยรัตน์ สมพลิก

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพรลูกชก (ชกจีใหญ่)

ที่อยู่ บ้านควนชก ม.10 ต.บ้านสำนาว อ.บางขัน
จ.นครศรีธรรมราช
โทร. 087-2640998

เมื่อก่อนทำอะไร?

ทำสวนยาง ปาล์ม ปลูกพืชผัก และมีอาชีพ
รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้าส่งบริษัท

เกิดปัญหาอะไร?

รายได้ไม่แน่นอน พืชผักเหลือเยอะ และด้วยสถานการณ์โควิด-19
ทำให้ถูกเลิกจ้าง ชาวบ้านขาดรายได้

แก้ปัญหาด้วยกระบวนการ VRIO Model

ค้นพบว่าเมื่อก่อนในพื้นที่มีต้นชกจีใหญ่เป็นพืชที่หายากมีเฉพาะในพื้นที่ ใช้ประโยชน์เป็น
อาหารหากินยาก ปัจจุบันเหลือน้อยเพราะต้องการใช้พื้นที่ปลูกยาง ปาล์ม ชุมชนจึง
ใส่ยาให้ตายยืนต้น จึงเริ่มสำรวจพบว่ามีต้นที่ยังใช้ประโยชน์ได้ร้อยละต้นเศษ จึงเพาะพันธุ์
กล้าตั้งธนาคารต้นลูกชก สามารถขยายได้ถึง 5,000 ต้น ส่วนต้นที่มีลูกนำมาทำเป็น
สินค้า อาหาร เครื่องดื่ม และพัฒนาใช้ประโยชน์ครบวงจร ยารักษา ของใช้ เสื้อผ้า

ผลลัพธ์ ผลสำเร็จ

เกิดรายได้ใหม่จากรูกรักลูกชก สร้างรายได้ให้ครัวเรือนหลักแสนบาท เกิดการจ้างงาน
คนแก่ และคนว่างงาน สังคมมีการทำกิจการอาชีพ อนุรักษ์ ถ่ายทอดความรู้
ทรัพยากรธรรมชาติ มีต้นชกเพิ่มขึ้นกว่า 5,000 ต้น ลดการใช้สารเคมี และยั่งยืนมาใช้
ประโยชน์ในการดูแลสุขภาพอาหารเป็นยา (เบาหวาน) เป็นเครื่องสำอางบำรุงผิว

พันธมิตร	กิจกรรม	คุณค่า	ความสัมพันธ์	ลูกค้า
-กลุ่มผู้ปลูกผัก -สมุนไพร -คนในชุมชน -ชุมชนข้างเคียง	-ปลูกต้นชก -ต้นลูกชก -ย้อมผ้าตัดเย็บ	อาหาร -ลูกชกลอยแก้ว -เครื่องแกง -ใช้ต้นลูกชกของใช้ -ไม้กวาดลูกชก -เครื่องนุ่งห่ม -ผ้าทอย้อมนำลูกชก -ยาเครื่องสำอาง -สมุนไพร -สารไล่แมลง	-มาตรฐานผลิตภัณฑ์ -ความอร่อย -หากินยาก	-ผู้ที่ชอบลูกชก -นักท่องเที่ยวที่เขอลงกนก -คนทำอาหารได้กิน/ขาย -ชาวสวน
	ทรัพยากร -ลูกชกจีใหญ่ -ผ้า -เครื่องแกง		ช่องทาง ออนไลน์ ออกร้าน ที่ชุมชน	
โครงสร้างต้นทุน 1,250,000 บาท -ลูกชกสด 400,000 บาท -พืชผักสมุนไพรเครื่อง 300,000 บาท -ค่าแรง 250,000 บาท -ค่าบริหารจัดการ 300,000 บาท		กระแสรายได้ 2,564,000 บาท -ลูกชกลอยแก้ว 280,000 บาท -ลูกชกต้นสด 1,000,000 บาท -ยาไล่แมลง 84,000 บาท -ผ้ามัดย้อม 500,000 บาท -ไม้กวาด 100,000 บาท -เครื่องแกง 600,000 บาท -เครื่องสำอาง 100,000 บาท		

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์

โมเดลการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย VRIO MODEL

นางศิริทิพย์ รัตนจ้านงค์

ผลสำเร็จของเกษตรกรที่ใช้ **VRIO MODEL**
สามารถสร้างรายได้อย่างก้าวกระโดด และสร้างผลิตภัณฑ์
มูลค่าสูงที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ภูมิชุมชนสวัสดิ์ จังหวัดชุมพร
เปลี่ยนไร่กาแฟ 150 เป็นแผงละ 5,000 บาท
เปลี่ยนปัญหาให้เป็นโอกาส

PROFILE วิถีชีวิตเดิมของเกษตรกร ว่าทำอาชีพอะไร มีปัญหาอย่างไร

ก่อนหน้านี้ ทำเกษตรเชิงเดี่ยว ใช้สารเคมี ทำให้มีปัญหาสุขภาพ เลยปรับเปลี่ยนเรื่องการ
กินโดยแบ่งเนื้อที่ 3 ไร่ ทำการเกษตรปลอดสารพิษ เพื่อสุขภาพดีขึ้นจึงอยากส่งต่อสุขภาพ
ดี ๆ ให้กับชุมชน โดยการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจ แต่ด้วยสถานการณ์ COVID-19 ทำให้
ขาดทุน จำหน่ายไม่ได้ มีหนี้สิน

แก้ปัญหาดังกล่าว โดยใช้ VRIO MODEL และแผนธุรกิจ (BMC)

หลังจากได้เข้าร่วมอบรม VRIO กับปศุสัตว์ ก็ได้นำแนวทางมาแก้ปัญหาด้านการเกษตร
คิดใหม่ ทำใหม่ ใช้ทรัพยากรที่มี ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยการเพิ่มคุณค่า เพิ่มมูลค่าจากสิ่งที่มี
คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณค่า หายาก ลอกเลียนแบบยาก ให้ตรงกับความต้องการของ
ตลาดและผู้บริโภค

เมื่อมีการใช้แผนธุรกิจ (BMC) มาแก้ปัญหา เกิดผลลัพธ์ และผลกระทบ

ทำให้กำหนดเป้าหมายกลุ่มลูกค้า ได้ชัดเจนขึ้น มีผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีคุณภาพ มีระบบการ
จัดการอย่างเป็นระบบ ตามแผนการผลิตที่เชื่อมโยงกับตลาดและลูกค้า มีเครือข่ายองค์กร
พันธมิตร การผลิต การแปรรูปการตลาด การจัดการแบบ "ทำน้อย ได้มาก"

รายได้หลังจากเข้ารับการฝึกอบรม VRIO

3,109,500 บาท/ปี

รายได้จากเดิม

7-800,000 บาท/ปี

ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ด้วย VRIO MODEL

กองงานพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ กรมปศุสัตว์